

**Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών
Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης**

**«ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΤΩΝ ΠΑΙΔΙΩΝ
ΤΗΣ ΜΟΥΣΟΥΛΜΑΝΙΚΗΣ ΜΕΙΟΝΟΤΗΤΑΣ
ΣΤΗ ΘΡΑΚΗ»**

ΔΡΑΣΗ 13 / ΥΠΟΕΡΓΟ 1 / ΕΚΠΑ

**Πιλοτική εφαρμογή των εκπαιδευτικών υλικών του Προγράμματος
στα Γυμνάσια της Θράκης, 2011-2012, 2012-2013 και 2013-2014**

Βασίλης Τσελφές: Επιστημονικός υπεύθυνος της δράσης Πιλοτικής Εφαρμογής, υπεύθυνος της εφαρμογής των υλικών των Φυσικών Επιστημών

Βασίλης Τσάφος: Επιστημονικός υπεύθυνος της εφαρμογής των υλικών της Ιστορίας

Ελένη Χοντολίδου: Επιστημονική υπεύθυνη της εφαρμογής των υλικών της Λογοτεχνίας

**ΤΡΙΑ ΧΡΟΝΙΑ ΠΙΛΟΤΙΚΗΣ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ
ΤΩΝ ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΩΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ
ΦΥΣΙΚΗΣ, ΙΣΤΟΡΙΑΣ & ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑΣ**

21 & 22 ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ 2014

Στο χρονικό διάστημα από τον Δεκέμβριο του 2010 έως και τον Μάιο του 2014 πραγματοποιήθηκαν πέντε εξαμηνιαίοι κύκλοι της πιλοτικής εφαρμογής εκπαιδευτικών υλικών, που αναπτύχθηκαν από το 2004 στο πλαίσιο του Προγράμματος, σε Γυμνάσια των Νομών Ξάνθης και Ροδόπης. Τα εκπαιδευτικά υλικά αφορούσαν στα αντικείμενα των *Φυσικών Επιστημών*, της *Ιστορίας* και της *Λογοτεχνίας*, όπως αυτά προτείνονται από τα επίσημα Προγράμματα Σπουδών του ΥΠΑΙΘ και διδάσκονται στο ελληνικό Γυμνάσιο.

Σύμφωνα με τον σχεδιασμό η πιλοτική εφαρμογή στόχευε να εξετάσει *κατά πόσο και με ποιους τρόπους* η χρήση των συγκεκριμένων εκπαιδευτικών υλικών στο ωρολόγιο πρόγραμμα των Γυμνασίων της Θράκης είναι δυνατόν να συμβάλει στην ελληνομάθεια και γενικότερα στη βελτίωση της σχολικής επίδοσης των μουσουλμάνων μαθητών.

Η παρέμβαση στηρίχθηκε στη φιλοσοφία του Νέου Σχολείου και των συναφών Προγραμμάτων Σπουδών, που δοκιμάζονταν πανελληνίως και σε όλες τις βαθμίδες της Υποχρεωτικής Εκπαίδευσης κατά το διάστημα αυτό. Η υπόθεση εργασίας ήταν ότι: σύμφωνα με το πνεύμα του Νέου Σχολείου, η χρήση *πολλαπλών πηγών περιεχομένου* και η *διαφοροποιημένη διδασκαλία* πριμοδοτούνται από τη συντονισμένη χρήση των εκπαιδευτικών υλικών του προγράμματος με τα εγχειρίδια του επίσημου Προγράμματος Σπουδών, μιας και τα πρώτα έχουν αποδεδειγμένα καλά αποτελέσματα στην εφαρμογή τους στην Ενισχυτική Διδασκαλία των μουσουλμάνων μαθητών.

Έτσι, η πιλοτική εφαρμογή αναμενόταν, πέρα από την επιβεβαίωση της παραπάνω υπόθεσης, (α) σε ό,τι αφορά τους εκπαιδευτικούς να αναδείξει *λειτουργικούς τρόπους και απλές αρχές διαχείρισης των πολλαπλών πηγών περιεχομένου* και (β) σε ό,τι αφορά τους μαθητές να διαμορφώσει *λειτουργικές προτάσεις διαφοροποιημένης διδασκαλίας* για την αποτελεσματική διαχείριση των εκ των πραγμάτων διαφοροποιημένων μαθητικών πληθυσμών των σχολικών τάξεων στα Γυμνάσια της Θράκης. Δύο εξαιρετικά χρήσιμα αποτελέσματα, αφενός στο πλαίσιο της γενικότερης επιμόρφωσης των εκπαιδευτικών, αφετέρου στο πλαίσιο της διερεύνησης της αποτελεσματικότητας των Προγραμμάτων Σπουδών «νέας γενιάς».

Με βάση το παραπάνω σκεπτικό, η δράση της Πιλοτικής Εφαρμογής συνδέθηκε με τη δράση της Επιμόρφωσης των Εκπαιδευτικών Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης της

Θράκης, καθώς και με τη δράση της Ενισχυτικής Διδασκαλίας. Κάποια από τα αποτελέσματα της θα παρουσιαστούν στην Ημερίδα που οργανώνουμε. Τα πλήρη αποτελέσματα, καθώς και τα εκπαιδευτικά υλικά που παρήχθησαν σκοπεύουμε να τα οργανώσουμε και να τα έχουμε σύντομα στη διάθεση όλων των εκπαιδευτικών.

Παρασκευή 21 Νοεμβρίου 2014
Ξάνθη, 7^ο Γυμνάσιο

Προεδρείο: *Βασίλης Τσελφές*
Επιστημονικός υπεύθυνος της δράσης πιλοτικής εφαρμογής

- 16.00-16.10 Έναρξη: Κλείνοντας μια ακόμη δράση του ΠΕΜ
Άννα Φραγκουδάκη: Επιστημονική υπεύθυνη του ΠΕΜ
- 16.10-16.20 Εισαγωγή στην Πιλοτική Εφαρμογή των μαθημάτων Φυσικών Επιστημών
Γιώργος Έψιμος: *Επόπτης της εφαρμογής στον Νομό Ξάνθης*
- 16.20-17.20 Παρουσιάσεις από τους εκπαιδευτικούς που συμμετείχαν στην Πιλοτική εφαρμογή
Αλεξάνδρα Κίτσου, Σοφία Αναστασιάδου, Σωτήρης Βερανούδης, Κωνσταντίνος Ρίζος

17.20-17.40 Συζήτηση

17.40-18.00 Διάλειμμα

Προεδρείο: *Βασίλης Τσάφος*
Επιστημονικός υπεύθυνος της εφαρμογής των υλικών της Ιστορίας

- 18.00-18.10 Εισαγωγή στην Πιλοτική Εφαρμογή του μαθήματος της Ιστορίας
Κωνσταντία Τσενέ: *Επόπτρια της εφαρμογής των υλικών Ιστορίας*
- 18.10-19.10 Παρουσιάσεις από τους εκπαιδευτικούς που συμμετείχαν στην Πιλοτική εφαρμογή
Κατερίνα Βουγιουκλή, Ευθυμία Καραπούλη, Σωτήρης Μακρής

19.10-19.20 Συζήτηση

Προεδρείο: *Βενετία Αποστολίδου*
Επιστημονική υπεύθυνη της εφαρμογής των υλικών Λογοτεχνίας

- 19.20-19.40 Εισαγωγή στην Πιλοτική Εφαρμογή του μαθήματος της λογοτεχνίας
Ελένη Χοντολίδου: Επιστημονική υπεύθυνη της εφαρμογής των υλικών της Λογοτεχνίας
- 19.40-20.40 Η ομάδα της λογοτεχνίας συζητά για την πιλοτική
Βενετία Αποστολίδου, Ελένη Χοντολίδου, Χρήστος Δανιήλ, Μαρία Αλεξίου, Ελπινίκη Μουτίδου, Ζωή Μπάρμπα, Φωτεινή Νεστορίδου, Αντώνης Στεργίου, Έλενα Χατζή

20.40-21.00 Συζήτηση

Σάββατο, 22 Νοεμβρίου 2014
Κομοτηνή, Δημοτική Βιβλιοθήκη

Προεδρείο: *Βενετία Αποστολίδου*
Επιστημονική υπεύθυνη της εφαρμογής των υλικών Λογοτεχνίας

- 9.00-9.10 Έναρξη: Κλείνοντας μια ακόμη δράση του ΠΕΜ
Άννα Φραγκουδάκη: Επιστημονική υπεύθυνη του ΠΕΜ
- 9.10-9.20 Εισαγωγή στην Πιλοτική Εφαρμογή του μαθήματος της λογοτεχνίας
Ελένη Χοντολίδου: Επιστημονική υπεύθυνη της εφαρμογής των υλικών της Λογοτεχνίας
- 9.20-10.20 Η ομάδα της λογοτεχνίας συζητά για την πιλοτική
Βενετία Αποστολίδου, Ελένη Χοντολίδου, Χρήστος Δανιήλ, Μαρία Αλεξίου, Ελπινίκη Μουτίδου, Ζωή Μπάρμπα, Φωτεινή Νεστορίδου, Έλενα Χατζή

10.20-10.40 Συζήτηση

10.40-11.00 Διάλειμμα

Προεδρείο: *Βασίλης Τσάφος*
Επιστημονικός υπεύθυνος της εφαρμογής των υλικών της Ιστορίας

- 11.00-11.10 Εισαγωγή στην Πιλοτική Εφαρμογή του μαθήματος της Ιστορίας
Κωνσταντία Τσενέ: Επόπτρια της εφαρμογής των υλικών Ιστορίας
- 11.10-12.10 Παρουσιάσεις από τους εκπαιδευτικούς που συμμετείχαν στην Πιλοτική εφαρμογή
Κατερίνα Βουγιουκλή, Ευθυμία Καραπούλη, Σωτήρης Μακρής

12.10-13.20 Συζήτηση

Προεδρείο: *Βασίλης Τσελφές*
Επιστημονικός υπεύθυνος της δράσης πιλοτικής εφαρμογής

- 13.20-13.40 Εισαγωγή στην Πιλοτική Εφαρμογή των μαθημάτων Φυσικών Επιστημών
Χρήστος Γκοτζαρίδης: Επόπτης της εφαρμογής των υλικών Φυσικών Επιστημών στον Νομό Ροδόπης
- 13.40-14.40 Παρουσιάσεις από τους εκπαιδευτικούς που συμμετείχαν στην Πιλοτική εφαρμογή
Σωτήρης Βερανούδης, Κωνσταντίνος Ρίζος, Σοφία Αναστασιάδου

14.40-15.00 Συζήτηση

Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών
Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης

**«ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΤΩΝ ΠΑΙΔΙΩΝ
ΤΗΣ ΜΟΥΣΟΥΛΜΑΝΙΚΗΣ ΜΕΙΟΝΟΤΗΤΑΣ
ΣΤΗ ΘΡΑΚΗ»**

ΔΡΑΣΗ 13 / ΥΠΟΕΡΓΟ 1 / ΕΚΠΑ

**Πιλοτική εφαρμογή των εκπαιδευτικών υλικών του Προγράμματος
στα Γυμνάσια της Θράκης, 2011-2012, 2012-2013 και 2013-2014**

Στην Πιλοτική εφαρμογή των μαθημάτων **Φυσικών Επιστημών** εργάστηκαν οι εκπαιδευτικοί:

Σοφία Αναστασιάδου, 1ο Γυμνάσιο Ξάνθης

Σωτήρης Βερανούδης, Ιεροσπουδαστήριο Κομοτηνής

Κυριακή Ιωαννίδου, 4ο Γυμνάσιο Ξάνθης

Αλεξάνδρα Κίτσου, Γυμνάσιο Σμίνθης

Κωνσταντίνος Ρίζος, 2ο Γυμνάσιο Κομοτηνής

Κωνσταντίνος Σαρίκας, 3ο Γυμνάσιο Κομοτηνής

Φώτης Φωτιάδης, Γυμνάσιο Νέου Ολβίου

Γιώργος Φασουλόπουλος, Εκπαιδευτικός, Επιστημονικός συνεργάτης

Την εποπτεία στο πεδίο είχαν οι: *Χρήστος Γκοτζαρίδης, Σύμβουλος Φυσικών Επιστημών Θράκης και Γιώργος Έψμος, εκπαιδευτικός στο Μουσικό Σχολείο Ξάνθης*

Στην Πιλοτική εφαρμογή του μαθήματος της **Ιστορίας** εργάστηκαν οι εκπαιδευτικοί:

Κατερίνα Βουγιουκλή, 2ο Γυμνάσιο Ξάνθης,

Γιώργος Δεμερτζίδης, Γυμνάσιο Εχίνου,

Γερακίνα Ζαφειρίου, Μειονοτικό Κομοτηνής

Ευθυμία Καραπούλη, 2ο Γυμνάσιο Κομοτηνής,

Δήμητρα Κατάκη, Γυμνάσιο Σμίνθης,

Σωτήρης Μακρής, 5ο Γυμνάσιο Ξάνθης,

Γιώργος Μαρέτης, Μειονοτικό Κομοτηνής,

Νίκος Μπακόπουλος, Εσπερινό Γυμνάσιο Κομοτηνής,

Γιώργος Τριανταφυλλίδης, 3ο Γυμνάσιο Κομοτηνής,

Θανάσης Τσαρδακλής, Μειονοτικό Κομοτηνής.

Την εποπτεία στο πεδίο είχαν οι *Βασιλική Σακκά, Σχολική Σύμβουλος Φιλολόγων και Κωνσταντίνα Τσενέ, Διευθύντρια Γυμνασίου Αυλώνα*

Στην Πιλοτική εφαρμογή του μαθήματος της **Λογοτεχνίας** εργάστηκαν οι εκπαιδευτικοί:

Μαρία Αλεξίου, Μειονοτικό Κομοτηνής

Αλέξανδρος Δημαράς, 8ο Γυμνάσιο Ξάνθης (Δροσερό)

Άννα Ευσταθιάδου, Γυμνάσιο Διαπολιτισμικής Εκπαίδευσης Σαπών

Ελπινίκη Μουτίδου, Γυμνάσιο Ολβίου

Ζωή Μπάρμπα, Γυμνάσιο Εχίνου

Φωτεινή Νεστορίδου, 3ο Γυμνάσιο Ξάνθης

Αντώνης Στεργίου, Γυμνάσιο Σμίνθης

Έλενα Χατζή, Μειονοτικό Κομοτηνής

Την εποπτεία στο πεδίο είχε ο *Χρήστος Δανιήλ, διδάσκων στο Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο και στο Ανοικτό Πανεπιστήμιο Κύπρου*